

NR 5/146 MAJ 2023

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

SILESIA

TRAM NEWS

SPACERY PO REGIONIE

**Górnośląski szlak
św. Jakuba**

»» str. 6-7

AKTUALNOŚCI

**Centralna
Dyspozytornia
Techniczna**

»» str. 9

ROZMAITOŚCI

**Atrakcje na
Dzień Dziecka**

»» str. 10-11

**Zmieniają się zasady
parkowania w Katowicach**

»» str. 3

Fot. Marcin Bulanda

Jedźmy razem

Któż z nas, dorosłych, nie chciałby choć na chwilę wrócić do beztroskich lat dzieciństwa? Marzenie to najczęściej powraca do nas wtedy, gdy przybywa nam zmartwień i obowiązków. Na szczęście istnieje sprawdzony sposób na to, aby znów poczuć się dzieckiem - wystarczy spędzić mile czas z naszymi pociechami i oddać się wspólnej zabawie. Najbliższa okazja do tego nadarza się już 1 czerwca. Na stronach 10 i 11 przedstawiamy propozycje oryginalnych prezentów na Dzień Dziecka, które mogą dać radość całej rodzinie.

A wracając do naszych codziennych zadań, przygotowaliśmy comiesięczny raport z prac prowadzonych w ramach unijnego projektu inwestycyjnego, realizowanego przez spółkę Tramwaje Śląskie S.A. Szczegółowy opis zamieszczamy na stronach 4 i 5. Zeglądamy także na nasze tramwajowe zaplecze - do miejsca, o którego istnieniu wiedzą tylko nieliczni pasażerowie. Jest nim Centralna Dyspozytornia Techniczna. To tam, przez 24 godziny na dobę podejmowane są decyzje, mające wpływ na utrzymanie ruchu tramwajowego w Metropolii. W ostatnim czasie Dyspozytornia przeszła gruntowną modernizację, o czym informujemy na stronie 9.

Z pewnością warto zapoznać się z planem zmian w polityce parkingowej Katowic. Celem reorganizacji jest m.in. zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego w mieście, uwolnienie dodatkowych miejsc parkingowych dla mieszkańców Katowic czy wreszcie zachęcenie do częstszego korzystania z komunikacji publicznej. O planowanych zmianach piszemy na stronie 3.

W wakacyjny nastrój wprowadzi nas tekst o górnośląskim odcinku Drogi św. Jakuba, który prowadzi przez malownicze tereny województw śląskiego i opolskiego (strony 6 i 7). Nie zabraknie też porcji rozrywki - na dorosłych czeka krzyżówka, a na najmłodszych - kolorowanka. Życzę miłej lektury i dobrej, rodzinnej zabawy!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Fot. Marcin Bulanda

Nowe tramwaje z dofinansowaniem

Centrum Unijnych Projektów Transportowych opublikowało wyniki konkursu w ramach Działania 11.4 – Transport Miejski. Wśród trzech najwyżej punktowanych projektów znalazł się projekt Spółki Tramwaje Śląskie S.A. Przyznana wartość dofinansowania do zakupionych przez Spółkę w latach 2021-2022 tramwajów wynosi 21,49 mln zł.

Dofinansowanie w ramach konkursu mogły uzyskać projekty dotyczące zakupu taboru autobusowego nisko- i zeroemisyjnego - z napędem elektrycznym, wodorowym lub gazowym (LNG i CNG) oraz taboru tramwajowego i trolejbusowego.

14 listopada 2022 roku spółka Tramwaje Śląskie S.A. złożyła do CUPT wniosek o dofinansowanie dla projektu pn. „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej

wraz z zakupem taboru tramwajowego - etap IV”, obejmującego zakup 5 tramwajów 25-metrowych (PESA 2017N zakupionych w ramach prawa opcji) oraz 1 tramwaju dwukierunkowego, 15-metrowego (Modertrans MF 11 AC BD).

Wyniki konkursu zostały opublikowane 23 kwietnia 2023 roku. Aktualnie przygotowywana jest umowa o dofinansowanie.

red

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:
Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior
Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:
POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Zmienia się zasady parkowania w Katowicach

Rozszerzenie Strefy Płatnego Parkowania i wyróżnienie Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania, zmiana wysokości opłat za parkowanie w Katowicach oraz preferencyjne abonamenty dla mieszkańców Katowic – to niektóre ze zmian, które mają jeszcze w tym roku zostać wprowadzone w tym mieście. W czerwcu stosowny projekt uchwały trafi pod obrady Rady Miasta.

Zmiana polityki parkingowej to odpowiedź na postulaty mieszkańców Katowic. Szczegółowe analizy wykazują bowiem, że w obecnej Strefie Płatnego Parkowania w Katowicach pojazdy spoza tego miasta stanowią aż 57 procent! - Głównym celem zmian jest zachęcenie tysięcy osób przyjeżdżających codziennie z innych miast do centrum Katowic do pracy, by korzystały z komunikacji publicznej i centrów przesiadkowych, jak to się dzieje w dużych miastach wojewódzkich w Polsce. Komfort i jakość życia mieszkańców Katowic są dla nas kluczowe – wyjaśnia Bogumił Sobuła, pierwszy wiceprezydent Katowic. - Jednocześnie nasi mieszkańcy będą traktowani priorytetowo. Na podstawie miesięcznych lub kwartalnych abonamentów o symbolicznej odpłatności mieszkańcy będą mogli parkować swoje pojazdy nie przy dwóch wybranych ulicach - jak to jest dzisiaj w Strefie Płatnego Parkowania, ale na dowolnej ulicy w całej strefie, na którą będzie wydane pozwolenie – dodaje Bogumił Sobuła.

Podstawową zmianą jest rozszerzenie Strefy Płatnego Parkowania. Dzięki temu posunięciu powstaną: Śródmiejska Strefa Płatnego Parkowania (ŚSPP) oraz Strefa Płatnego Parkowania (SPP). Pozwoli to znacząco ograniczyć napływ pojazdów spoza Katowic.

Jeżeli Rada Miasta Katowice podejmie uchwałę w tej sprawie to opłaty będą kształtowały się następująco:

Strefa Płatnego Parkowania

- Opłaty od poniedziałku do piątku
- Godziny obowiązywania opłat – od 7:00 do 17:00

Stawki

- 2 zł – za postój do 30 minut
- 4 zł – za postój powyżej 30 minut do 1 godziny
- 4,80 zł – za drugą rozpoczętą godzinę postoju
- 5,60 zł – za trzecią rozpoczętą godzinę postoju
- 4,00 zł – za każdą następną rozpoczętą godzinę postoju

Śródmiejska Strefa Płatnego Parkowania

- Opłaty od poniedziałku do soboty (za wyjątkiem sobót stanowiących dni wolne od pracy)
- Godziny obowiązywania opłat – od 7:00 do 17:00

Stawki

- 3 zł – za postój do 30 minut
- 6 zł – za postój powyżej 30 minut do 1 godziny
- 7,20 zł – za drugą rozpoczętą godzinę postoju
- 8,40 zł – za trzecią rozpoczętą godzinę postoju
- 6,00 zł – za każdą następną rozpoczętą godzinę postoju

Parkingowa karta mieszkańca

- Karta będzie przysługiwać na jeden samochód osobie, która jest zameldowana na pobyt stały w ŚSPP lub SPP i jest właścicielem pojazdu lub posiada inny, ważny tytuł prawny do użytkowanego samochodu.
- Karta będzie uprawniać do postoju pojazdu na stanowiskach postojowych, położonych w całej Śródmiejskiej Strefie Płatnego Parkowania lub całej Strefie Płatnego Parkowania (czyli w granicach strefy, dla której została wydana).
- Opłaty abonamentowe będzie można wносить miesięcznie lub kwartalnie. Stawka dla Strefy Płatnego Parkowania to 10 zł miesięcznie (lub 25 zł kwartalnie), a dla Śródmiejskiej Strefy Płatnego Parkowania to 20 zł miesięcznie (lub 50 zł kwartalnie).
- Katowiczanie, którzy nie zamieszkują obszaru ŚSPP i SPP będą mogli nabyć abonamenty w Strefie Płatnego Parkowania w kwocie 200 zł za miesiąc i 500 zł za kwartał, a w Śródmiejskiej Strefie Płatnego Parkowania w kwocie 300 zł za miesiąc lub 750 zł za kwartał.

E-kontrola

Wzorem innych miast (m.in. Warszawy czy Gdyni), w Katowicach wprowadzona zostanie e-kontrola parkowania, wykonywana przez pojazdy z zamontowanymi, specjalnymi urządzeniami. Pojazdy te skanować będą tablice zaparkowanych samochodów i weryfikować z bazą danych pojazdów, za których postój wniesiono opłatę.

Obecnie prowadzone są postępowania przetargowe, których celem jest przystosowanie oznakowania drogowego oraz zakup infrastruktury do przeprowadzenia e-kontroli. Do czasu wejścia w życie proponowanych rozwiązań urządzenia są wyłączane i nie ma możliwości uiszczania w nich opłat parkingowej. W czerwcu projekt uchwały dotyczący zmian w polityce parkingowej trafi pod obrady radnych Rady Miasta Katowice.

Źródło: www.katowice.eu

WIADOMOŚCI Z PLACU BUDOWY

w Bytomiu:

- Trwa przebudowa skrzyżowania ul. Piekarskiej z ul. Wrocławską, ul. Smoleń, ul. Żeromskiego oraz ul. Powstańców Śląskich. Wykonawca ułożył płyty torowe na odcinkach: Powstańców Śląskich – Prusa i Żeromskiego – Piłsudskiego. Na odcinku Piłsudskiego – Wrocławska wykonywana jest konstrukcja torowiska. Trwa montaż płyt torowych na odcinku Prusa – Żeromskiego.
- Na zadaniu od centrum do Stroszka wykonano rozbiórkę torowiska tramwajowego na odcinkach pomiędzy przebudowanymi rozjazdami tymczasowymi (za wyjątkiem przejazdów drogowych, przejść dla pieszych oraz peronów przystankowych), trwa przygotowywanie koryta do wykonania stabilizacji oraz kontynuowane są prace ziemne. Trwają prace naprawcze na wiadukcie nad ul. Wrocławską, gdzie wykonawca na stronie północnej wykonuje prace związane z ustrojem nośnym obiektu oraz przy przyczółkach.

Bytom, ul. Piekarska

w Chorzowie:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Katowickiej generalny wykonawca realizował prace w zakresie miejskim, w tym m.in.: roboty przezbrojeniowe instalacji podziemnych, rozbiórki murowanych elementów w lokalizacji przyszłego muru oporowego oraz prace przy wypełnianiu pustek pokopalnianych. W zakresie tramwajowym trwają prace przy budowie fundamentu pod nowy mur oporowy.

Chorzów, ul. Katowicka

w Dąbrowie Górniczej:

- Wykonawca wkłada wkładki przy torowisku na odcinku od ul. Granicznej w kierunku ul. Kasprzaka. Ponadto trwa montaż torowiska klasycznego w rejonie przejścia podziemnego Manhattan oraz budowa peronów. Rozwieszanie sieci trakcyjnej na odcinku od ul. Morcinka do ul. Kasprzaka. Wykonawca prowadzi również roboty drogowe, kanalizacyjne w zakresie miejskim. W podstacji Szopena trwają prace związane z telemechaniką.

w Katowicach:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Grundmanna generalny wykonawca kontynuuje budowę torowiska tramwajowego, wykonano podlew rozjazdu, podbudowę pomocniczą pod torowisko na podkładach od str. pld., podbudowę zasadniczą pod torowisko od str. pfn. Ponadto Wykonawca realizuje prace związane

z robotami adaptacyjnymi na przyczółkach wiaduktu nad DTŚ, montaż łożysk oraz zbrojenie poprzecznic. Trwają prace budowlane wewnątrz budynku podstacji oraz montaż rurociągów wody.

- Dla zadania modernizacji torowiska wzdłuż ul. Obrońców Westerplatte od Korczaka do Wańkowicza wykonana jest podbudowa wraz z odwodnieniem torowiska oraz trwają roboty rozbiórkowe obiektu mostowego nad Rawą.

w Mysłowicach:

- Kontynuowane są prace inwentaryzacyjne. Wykonawca pracuje nad aktualizacją dokumentacji projektowej w odniesieniu do dotychczas wykonanych robót.

w Sosnowcu:

- Zadanie wzdłuż ul. 1 Maja i Andersa zostało odebrane i rozliczone.
- Dla zadania wzdłuż ul. Wojska Polskiego na odcinku od Orląt Lwowskich do Ronda Niwka trwa układanie podkładów i montaż rozjazdu torowego. Od ronda do wiaduktu kolejowego w Dańdówce postępuje układanie podbudowy i torowiska klasycznego. Wykonywane są fundamenty pod słupy trakcyjne, przebudowa wodociągów i kanalizacji od ulicy Zagłębiowskiej w kierunku cmentarza komunalnego. Odcinek przejazdu kolejowy przy Cmentarzu Komunalnym – ul. Niwecka – przebudowa wjazdu obok hurtowni mleczarskiej SOT (Dańdówka) oraz w rejonie numeru 140. Wykonywane są podbudowy, układanie podkładów oraz szyn.
- Na ul. Małachowskiego wykonawca kontynuuje budowę torowiska. Na odcinku od al. Zwycięstwa do ul. Mościckiego zostały ułożone płyty torowe, wykonano fundamenty pod słupy trakcyjne.

Sosnowiec, ul. Wojska Polskiego

w Świętochłowicach:

- Na zadaniu wzdłuż ul. Łagiewnickiej generalny wykonawca prowadził prace w zakresie m.in. stawiania słupów trakcyjnych, brukowania peronów i chodników oraz wykończenia torowiska. Na odcinku Górna – Węglowa trwają prace w zakresie ChŚPWik.
- Dla zadania modernizacji torowiska w ul. Katowickiej od granicy z Chorzowem do ul. Żołnierskiej wykonawca wprowadził Etap III Tymczasowej Organizacji Ruchu w ciągu ul. Katowickiej od końca Etapu II (rejonu skrzyżowania ul. Katowickiej z ul. Wolności) do ul. Tunelowej. Rozpoczęto rozbiórki na odc. od końca Etapu II do wjazdu do posesji nr 73 oraz od końca wjazdu do posesji nr 73 do ul. Tunelowej. Kontynuowane są prace związane z wierceniem i fundamentowaniem pod słupy trakcyjne oraz z branżą energetyczną.

Świętochłowice, ul. Łagiewnicka

w Zabrzu:

- Na zadaniu w Mikulczycach przebudowano wszystkie wjazdy do posesji przy zabudowanych płytach CBP oraz zakończono regulację krawężników w miejscach przebudowanej infrastruktury podziemnej (ul. Tarnopolska – odc. DK88 – ul. Chopina). Zakończono przebudowę kanalizacji sanitarnej oraz wykonano odwodnienie torowiska. Przebudowano gazociąg, trwają próby szczelności. Trwają prace związane z uzupełnianiem tłucznia w torowisku na odcinku DK88 – ul. Chopina. Rozpocznie się przebudowa peronów w zakresie pętli tramwajowej oraz budowa toru w zakresie obiektu mostowego i przyległych odcinków. Trwają prace zakończeniowe związane z uzupełnianiem tłucznia w torowisku.
- Dla zadania w ciągu ul. Wolności w dzielnicy Zaborze zabudowano płyty podtorowe wraz z montażem szyn w zakresie skrzyżowania Wolności/Bohaterów Monte Cassino. Kontynuowane są prace brukarskie w zakresie peronu przystankowego Zaborze Elektrociepłownia kierunek Ruda Śląska. Ponadto kontynuowane są prace związane z zabudową podkładów. Trwają również prace związane

z zabudową kabli trakcyjnych od Podstacji Ruda Klary do wykonanego odcinka. Kontynuowane są prace związane z montażem torowiska, roboty brukarskie na odcinku EC Fortum – ul. Rymera, z przełączeniem kolejnych kabli SN na odcinku ul. Rymera – ul. Sienkiewicza oraz przebudowa wodociągu w zakresie wylotu ul. Bohaterów Monte Cassino, a także przebudowa kabli trakcyjnych.

- Na modernizowanym torowisku wbudowanym w jezdnię ul. Wolności na odcinku Torowa – gen. de Gaulle’a wykonano układanie warstw konstrukcyjnych oraz kotwienie i wykonanie podlewki ciągłego wraz z pielęgnacją betonu. Kontynuowane są prace związane z wykonaniem górnej płyty betonowej.

w Rudzie Śląskiej:

- Dla zadania „Modernizacja torowiska wraz z siecią trakcyjną i infrastrukturą towarzyszącą na pętli Chebzie w Rudzie Śląskiej – etap II w ramach zadania pn.: „Wymiana 4 szt. rozjazdów na pętli tramwajowej Chebzie w Rudzie Śląskiej” wybrano generalnego wykonawcę.

Wszystkie wymienione w tekście inwestycje, związane są z Projektem pn.: „Zintegrowany Projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie UE 2014-2020.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tramwaje w Bytomiu pojadą szybciej

Bytom pozyskał ponad 1,9 mln zł dofinansowania z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na rozbudowę i budowę sygnalizacji świetlnej nadającej priorytet tramwajom. Opracowana zostanie dokumentacja projektowa przebudowy trzech kluczowych skrzyżowań drogowo-tramwajowych w mieście.

– Realizowane w naszym mieście inwestycje tramwajowe mają na celu nie tylko zwiększenie komfortu przejazdu pasażerów, ale również skrócenie czasu przejazdu – mówi zastępca prezydenta Bytomia Michał Bieda. – Dofinansowanie z Metropolii, jakie pozyskailiśmy na rozbudowę i budowę sygnalizacji świetlnej, umożliwi nam upłynnienie przejazdów komunikacją tramwajową, zwłaszcza w centrum miasta. Co istotne, wdrożenie nowych systemów sygnalizacji świetlnej wprowadzimy już w ramach realizowanej inwestycji związanej z przebudową torowiska linii 19 – dodaje wiceprezydent Michał Bieda.

Pozyskane przez miasto dofinansowanie umożliwi rozbudowę sygnalizacji na skrzyżowaniach, przez które przejeżdżają tramwaje linii nr 6, 7 i 19. Dla linii nr 7 będą to skrzyżowania ulic: pl. Wolskiego, Miarki, Jagiellońskiej, Zabrzeńskiej, Łagiewnickiej oraz ul. Świętochłowickiej, Fabrycznej, Ludowej, a także ul. Świętochłowickiej, Ostatniej i św. Piotra. Z kolei dla linii nr 6 to skrzyżowanie ul. Wrocławskiej i Reja, skrzyżowanie ul. Chorzowskiej, Miarki, Siemianowickiej i Witczaka, Pszczyńskiej w Rozbarku oraz Chorzowskiej w rejonie Media Markt.

Dla linii tramwajowej nr 19 rozbudowana zostanie nie tylko sygnalizacja, ale skonfigurowane będą także sterowniki sygnalizacji świetlnej. Prace będą prowadzone aż na 8 skrzyżowaniach: Strzelców Bytomskich w rejonie ZG „Eko Plus” (dawnej KWK „Powstańców Śląskich”), Strzelców Bytomskich w rejonie drogi osiedlowej (Vitor), Strzelców Bytomskich – pl. Żeromskiego, Strzelców Bytomskich w rejonie ul. Sikorskiego, Strzelców Bytomskich – Narutowicza, Strzelców Bytomskich – Szymały, Strzelców Bytomskich – Wojciechowskiego oraz Strzelców Bytomskich – Długiej – Władysława Łokietka.

W ramach przewidzianych w projekcie prac zostaną wykonane roboty instalacyjne i informatyczne, w tym m.in. zmieniona zostanie konfiguracja sterowników sygnalizacji oraz rozbudowane będą systemy detekcji z uwzględnieniem dodatkowych pętli indukcyjnych lub kamer wykrywających zbliżający się tramwaj. Wprowadzone zmiany umożliwią wprowadzenie optymalizacji programu sygnalizacji świetlnej, dzięki czemu

tramwaj będzie miał priorytet przy przyjeździe przez skrzyżowania.

Z wszystkich sześciu projektów, na które gmina pozyskała dofinansowanie z Metropolii, najwięcej będzie kosztowała rozbudowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniach odcinka linii tramwajowej nr 6. Wartość tej inwestycji to ponad 813 tys. zł, zaś pozostałe pięć projektów łącznie będzie kosztować ponad 1,1 mln zł.

W ramach pozyskanych środków z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii opracowana zostanie również dokumentacja projektowa przebudowy trzech ważnych skrzyżowań w Śródmieściu, Rozbarku i Stroszku, gdzie w przyszłości będzie możliwe wprowadzenie priorytetu dla tramwaju.

Źródło: UM Bytom

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedźmy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Górnośląski szlak św. Jakuba

Wędrówki drogami jakubowymi, nie tylko wprost do Santiago de Compostela, stają się coraz popularniejsze. Nie trzeba jechać do Hiszpanii, by być na Camino. Częścią tzw. Via Regia (drogi królewskiej) jest górnośląski odcinek Drogi św. Jakuba, który prowadzi przez malownicze i atrakcyjnie przyrodniczo, kulturowo i historycznie tereny województw śląskiego i opolskiego.

W średniowiecznej Europie istniały trzy miejsca, które warto było raz w życiu odwiedzić. Pierwsze to Jerozolima z Grobem Chrystusa, drugie – Rzym, czyli wieczne miasto, a trzecie – to Santiago de Compostela, najdalej wysunięty na zachód punkt kontynentu, tzw. Finis terrae (Koniec świata). To właśnie tutaj znajduje się grób św. Jakuba Starszego Apostoła, który stał się patronem pielgrzymów, wędrowców i wszystkich podróżujących. Dla oznaczania trasy szlaku przyjęto symbol żółtej muszli na niebieskim tle oraz żółte strzałki. Górnośląski odcinek Drogi św. Jakuba ma blisko 140 km długości. Na trasie spotkamy wszystko, co sprzyja wyciszeniu i refleksji: piękno przyrody, malownicze miasteczka i spokojne wsie, lasy, pola, rzeki, zabytkowe budowle i kościoły, przydrożne kapliczki i krzyże, a także przyjaznych ludzi. Nasz opis podzielimy na dwie części. Pierwsza dotyczy będzie odcinka przebiegającego na terenie dzisiejszego województwa śląskiego (48 km), druga – na terenie województwa opolskiego (86 km).

Górnośląskie Camino rozpoczyna się w Piekarach Śląskich, przy moście na Brynicy, która przez ponad pięć wieków stanowiła historyczną

granice Śląska i Małopolski. Miasto wzmiankowane było po raz pierwszy już w 1277 roku, a od XVII wieku jest duchową stolicą Górnego Śląska, miejscem pątniczym, związanym z kultem obrazu Matki Bożej Piekarskiej - Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej, znajdującym się w ołtarzu głównym piekarskiej bazyliki. Często odwiedzanym miejscem w Piekarach Śląskich jest również wzgórze Cerekwica, zwane Śląską Jerozolimą, na którym znajduje się kościół kalwaryjski oraz kaplice Drogi Krzyżowej.

Kopiec Wyzwolenia w Piekarach Śląskich

Dalsza trasa wiedzie w kierunku Radzionkowa. Po drodze mijamy Kopiec Wyzwolenia, usypany w latach 1932-1937. Następnie przechodzimy przez Park Księża Góra oraz obok neogotyckiego kościoła św. Wojciecha z 1875 roku. Na nieco dłużej możemy się zatrzymać w Suchej Górze (dzielnicy Bytomia) i rezerwacie przyrody „Segiet”, z fragmentami lasu bukowego z domieszką świerka i jodły, rosnącego na skale dolomitowej i wapieniu muszlowym. Pozostałością działalności gospodarczej człowieka w tym rejonie są stare, nieczynne kamieniołomy dolomitu, tworzące charakterystyczne, niepowtarzalne widoki.

Kolejnym miejscem naszej wędrówki są Repty Śląskie, które w 1973 roku włączone zostały w obręb miasta Tarnowskie Góry. Na szczególną uwagę zasługuje z pewnością dawny kompleks parkowy książąt Henckel von Donnersmarck (właścicieli Rept w latach 1824-1945). Na jego terenie znajdują się m.in. dwa zabytkowe szyby „Ewa” i „Sylwester” Sztolni Czarnego Pstrąga, która wraz z kopalnią srebra wpisana została na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Z Rept podążamy do wsi Ptakowice. Była ona

Drewniany kościół we wsi Księży Las

własnością rodziny Baildonów z Łubia, do którego również później dotrzemy. Bardzo ciekawym miejscem na naszym szlaku są Zbroslawice, wieś leżąca nad Dramą, wzmiankowana po raz pierwszy w 1235 roku. Parafia w tej miejscowości powstała już w 1315 roku, a kościół wzniesiony został w 1447 roku (wówczas pod wezwaniem Wszystkich Świętych). Obecny kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny zachował gotyckie prezbiterium, pochodzące z pierwszej połowy XV wieku i nawę główną z lat 1610-1620. W latach 1774-1777 świątynia została przebudowana i otrzymała barokowy kostium architektoniczny. Z tego czasu pochodzi ołtarz główny, w którym znajduje się drewniana figura Matki Bożej Zbroslawickiej, datowana na XV wiek, pochodząca z klasztoru dominikanek z Imbach pod Wiedniem. Kościół podniesiony został do rangi sanktuarium Macierzyństwa Najświętszej Marii Panny. Kolejną miejscowością na pielgrzymkowej trasie jest Księży Las, wioska wzmiankowana już w 1302 roku, której właścicielami z darowizny papieża Bonifacego VIII zostali cystersi z Jemielnicy. We wsi znajduje się drewniany kościółek pw. św. Michała Archanioła, pochodzący z lat 1498-1499, do którego w 1905 roku dobudowano ceglana kruchtę. Z Księżego Lasu kierujemy się do miejscowości Łubie, która wzmiankowana była w 1256 roku jako dobra rodziny von Blacha. Natomiast od XIX wieku wieś należała do rodziny Baildonów, potomków Johna Baildona. Syn Johna, Artur wznosił w 1860 roku na terenie tego majątku swój klasycystyczny pałac z założeniem parkowym. Obiekt przetrwał do naszych czasów - obecnie mieści się w nim Dom Pomocy Społecznej. Natomiast we wsi Kopienica, przez którą wiedzie nasz szlak, zobaczymy późnobarokowy kościół parafialny pw. Narodzenia NMP z XVI wieku,

Kościół w Łubiu

rozbudowany dwukrotnie w XVIII wieku. Przemierzając jakubową drogę trafiamy do Zacharzowic. Wieś pojawiła się na kartach historii już w 1305 roku, a w połowie XVIII wieku jej właścicielem była rodzina von Wrochem. Na uwagę w tej miejscowości zasługuje pochodzący z 1447 roku drewniany kościółek pw. św. Wawrzyńca, który we wnętrzu kryje późnogotycki tryptyk z XVI wieku, neobarokową ambonę oraz ołtarz główny z obrazem patrona z 1897 roku. Jest też ciekawa polichromia z XVIII wieku, odrestaurowana w 1960 roku. Kolejnym ważnym punktem na mapie jest Toszek. Zanim jednak do niego dotrzemy, przechodzimy jeszcze przez wieś Wilczki. Po lewej stronie drogi stoi ceglana neogotycka kapliczka z 1907 roku pw. Matki Bożej Różańcowej, zwana przez mieszkańców Bożą Izdebką. Przy kaplicy znajduje się krzyż pochodzący z 1910 roku. Toszek wzmiankowany był w bulli papieża Innocentego III z 1201 roku. W 1222 roku potwierdzono istnienie grodu kasztelańskiego, a w 1235 roku otrzymanie praw miejskich. Od XIII do XIV wieku Toszek był częścią księstwa kozielsko-bytomskiego, później stolicą tzw. księstwa toszeckiego, a następnie do XV wieku księstwa cieszyńskiego oraz oświęcimskiego. Natomiast w latach 1532-1742 był pod panowaniem Habsburgów. W XVI wieku właścicielami Toszka została rodzina von Redern, a w XVII wieku rodzina von Collon. W XVIII wieku Toszek zmieniał często właścicieli, a należeli do nich m.in. Kotulińscy, Posadowscy, von Eichendorf, von Gaschin, zaś w 1841 roku miasto kupił królewski radca Abraham Guradze. Niestety, w 1811 roku, w wyniku wielkiego pożaru zniszczeniu uległ zamek, który nie podźwignął się już z ruiny. Kolejny pożar w 1833 roku

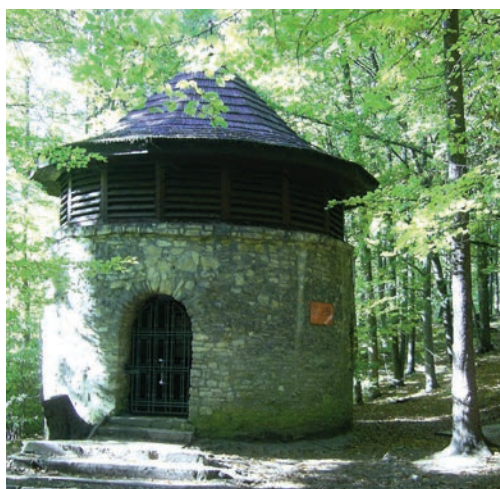

Kościół w Zacharzowicach

zniszczył kolejny raz miasto, które jednak zostało odbudowane. Do dzisiaj w Toszku zachowały się ślady dawnej świetności, takie jak: pozostałości zamku, rynek z ratuszem z 1808 roku czy kolumna z postacią św. Jana Nepomucena pochodząca z 1725 roku. Nieopodal rynku i zamku znajduje się kościół parafialny pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, pochodzący z XV wieku, a przebudowany w latach 1713-1715 w stylu barokowym. Z pięknego Toszka przechodzimy przez wieś Pawłowice, a następnie mijamy Ligotę Toszeczką, która wzmiankowana była w urbarzu biskupa Henryka z Wierzbna datowanym na lata 1295-1305. We wsi można się zatrzymać przy kaplicy pw. św. Anny, która datowana jest na 1720 rok, a także przy przydrożnym krzyżu z 1911 roku. Ostatnią miejscowością leżącą na jakubowym szlaku w granicach województwa śląskiego jest wieś Kotulin. Znajduje się tu kościół pw. św. Michała Archanioła, zbudowany w latach 1904-1911 (na miejscu poprzedniej świątyni). Na uwagę zasługuje także kapliczka słupowa z wizerunkiem św. Urbana pochodząca z przełomu XVIII i XIX wieku oraz dawny neogotycki pałac z 1873 roku, w który obecnie mieści się szkoła podstawowa. Kolejna miejscowość to już Balcerzowice, ale ją opiszę w następnym odcinku, dotyczącym przejścia przez województwo opolskie. A zatem, do zobaczenia na szlaku! Buen Camino!

Potwierdzenie przebycia pątniczego szlaku potwierdza się w specjalnym paszporcie pielgrzyma (credencial), który nabyć można w polskiej wersji w Piekarskim Centrum Pielgrzymkowym

Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny

Szyb Ewa w Reptach Śląskich

Przydrożna kapliczka na Drodze św. Jakuba

Kościół w Kotulinie

Udogodnienie dla pasażerów z niepełnosprawnościami

W Punktach Obsługi Pasażera Zarządu Transportu Metropolitalnego zainstalowano tzw. pętle indukcyjne. To nowoczesne rozwiązanie istotnie poprawia jakość obsługi pasażera korzystającego z aparatu słuchowego lub implantu ślimakowego.

– Pętle przekazują informacje odpowiednio wzmacniane i bez zniekształceń akustycznych bezpośrednio do ucha osoby słabosłyszącej – mówi Tomasz Smoła z firmy Pro-Rock AV System, która dostarczyła rozwiązanie ZTM.

Jedną z największych zalet pętli indukcyjnej jest jej bezobsługowość. Wystarczy, że osoba słabosłysząca podejdzie w POP do okienka oznaczonego specjalnym, niebiesko-białym symbolem ucha i przełączy aparat słuchowy na tryb „T”. Następnie, poprzez wzbudzenie cewki aparatu słuchowego lub implantu, następuje wzmocnienie dźwięku z jednoczesnym wyeliminowaniem pogłosów oraz hałasu dobiegającego z otoczenia

– Podejmujemy liczne działania ukierunkowane na zwiększenie poziomu inkluzyjności komunikacji miejskiej. W ten sposób stale podnosimy dostępność transportu publicznego dla wszystkich grup pasażerów, również tych z niepełnosprawnościami – mówi Małgorzata Gutowska, dyrektor ZTM. – Pod koniec ubiegłego roku przygotowaliśmy podsumowanie pt. „Ułatwienia, które usłyszysz, zobaczysz, dotkniesz”. Jest ono dostępne na naszej stronie internetowej. Wszystko po to, aby wśród osób z niepełnosprawnościami zwiększyć świadomość o przeznaczonych dla nich udogodnieniach i tym samym zachęcić je do korzystania z naszych usług – dodaje Małgorzata Gutowska.

Wśród rozwiązań wdrażanych przez ZTM z myślą o osobach z niepełnosprawnościami na szczególną uwagę zasługują m.in. nowe standardy pojazdów.

Są one uwzględniane w umowach przewozowych i zobowiązują przewoźników do stosowania różnych udogodnień. Wśród nich są m.in. kontrastowe wyświetlacze, ustandaryzowane zapowiedzi głosowe, podświetlane krawędzie stopni czy też rampy najazdowe i funkcja przykłąku pojazdów. Przykładami innych rozwiązań mogą być instalowane w pobliżu przystanków elektroniczne tablice Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej wraz z możliwością dostępu do informacji głosowej. Ponadto na tabliczkach rozkładowych znajdują się nalepki z nazwą przystanku zapisaną w alfabecie Braille'a i kodem QR, odsyłającym do strony internetowej z rozkładem jazdy.

Wdrożenie wszystkich wymienionych rozwiązań przez ZTM, a także jego otwartość na potrzeby osób z niepełnosprawnościami i na dialog z przedstawicielami tych środowisk, zostało w lutym tego roku docenione przez Fundację im. Stefana Batorego. Organizator transportu w naszej Metropolii, wraz z fundacją Transgresja, został laureatem konkursu w kategorii Super Samorząd.

red

**Zarząd
Transportu
Metropolitalnego**

**KONTRASTOWE
WYŚWETLACZE**

**DYNAMICZNA
INFORMACJA
PASAŻERSKA**

QR KOD

**UJEDNOLICENIE
ZAPISÓW**

**PODŁOGA
ANTYPOŚLIZGOWA**

UŁATWIENIA, KTÓRE USŁYSZYSZ, ZOBACZYSZ, DOTKNIESZ.

W ZTM standardem czynimy nowoczesne rozwiązania służące wszystkim pasażerom.

metropoliaztm.pl

Fot. Tramwaje Śląskie S.A.

Centralna Dyspozytornia Techniczna

Komunikacja tramwajowa na ogół kojarzy się pasażerom z torowiskiem, szynami, siecią trakcyjną, pracą służb technicznych, no i oczywiście z tramwajami. Jednak nie wszyscy wiedzą, że prawdziwym sercem i mózgiem infrastruktury tramwajowej jest Centralna Dyspozytornia Techniczna.

Centralna Dyspozytornia Techniczna (CDT) zlokalizowana jest na terenie siedziby Spółki w Chorzowie, przy ul. Inwalidzkiej 5. W strukturze organizacyjnej Spółki dyspozytornia podlega Zakładowi Torów i Sieci, który poprzez dział techniczno-administracyjny kieruje i nadzoruje jej pracę. Jednym z najważniejszych zadań Centralnej Dyspozytorni Technicznej jest kierowanie ruchem elektrycznym, to znaczy nadzór i zarządzanie urządzeniami energetyki trakcyjnej w taki sposób, aby tramwaje były zaopatrywane w energię elektryczną w każdym miejscu rozległej sieci. Do zadań realizowanych przez CDT należy również dysponowanie służbami pogotowia technicznego torowego, sieciowego, stacji trakcyjnych oraz zwrotnicowych poprzez koordynowanie prowadzonych przez brygady prac, związanych z bieżącym utrzymaniem oraz usuwaniem awarii infrastruktury liniowej. To dyspozytor reaguje na wszelkie zgłoszenia, usterki i awarie, a także wypadki drogowe z udziałem tramwajów i w obrębie torowisk, wysyłając we wskazane miejsca właściwe służby. Jednocześnie prowadzony jest rejestr przebiegu ich pracy oraz interwencji i zdarzeń.

Praca w Centralnej Dyspozytorni Technicznej jest niezwykle odpowiedzialna i bywa stresująca. Dyspozytornia jest miejscem, gdzie przez dwadzieścia cztery godziny na dobę, przez siedem dni w tygodniu podejmowane są decyzje, mające wpływ na utrzymanie ruchu tramwajowego w Metropolii.

W dyspozytorni zatrudnionych jest jedenastu dyspozytorów technicznych. Na tym stanowisku pracują najbardziej doświadczeni specjaliści z zakresu energetyki trakcyjnej, dróg szynowych oraz automatyki przemysłowej. Ich praca w głównej mierze polega na ciągłej obserwacji, koordynacji i weryfikacji wszelkich czynności i zdarzeń mających miejsce na sieci tramwajowej. Dyżur dyspozytora technicznego trwa dwanaście godzin, a dyżury pełnione są w dwuosobowych zespołach, z podziałem odpowiedzialności za poszczególne elementy infrastruktury. W czasie dyżu-

ru jeden z dyspozytorów odpowiada za nadzorowanie torowisk i urządzeń automatyki ruchu, drugi natomiast za sieć jezdnią, urządzenia energetyki trakcyjnej oraz układ zasilania.

W ostatnim czasie Centralna Dyspozytornia Techniczna przeszła gruntowną modernizację. Wymieniony został cały sprzęt komputerowy, stworzona została nowa architektura automatyki rozproszonej oraz wdrożone zostało nowe oprogramowanie zdalnego sterowania i wizualizacji. Dzięki modernizacji cała sieć tramwajowa, zasilająca oraz wszelkie urządzenia trakeji i automatyki ruchu zostały zintegrowane i zobrazowane na nowych stanowiskach dyspozytorskich. Każde ze stanowisk dyspozytorskich wyposażone jest w ogromny monitor, na którym wyświetlane są w czasie rzeczywistym wszystkie dane płynące z urządzeń zainstalowanych na infrastrukturze tramwajowej. Wszystkie urządzenia są połączone z Centralną Dyspozytornią Techniczną, dzięki czemu dyspozytor może nadzorować ich pracę, kalibrować je, a także zdalnie nimi sterować. Pozwala to weryfikować pracę urządzeń w czasie rzeczywistym, a także reagować z wyprzedzeniem na wszelkie anomalie i zakłócenia. W Centralnej Dyspozytorni Technicznej zainstalowano ogromną ścianę graficzną o przekątnej aż 465 cm, na której wyświetlana jest mapa z aktualnym stanem zasilania sieci trakcyjnej, z odczytami napięć i poborów prądu. Na mapie prezentowane są również aktualne lokalizacje GPS służb technicznych oraz wszystkich tramwajów będących na liniach. Dyspozytor ma także możliwość podglądu wideo wszystkich strategicznych obiektów eksploatowanych przez Spółkę.

Cały ten system wyposażony jest w dwie niezależne drogi transmisji danych oraz system podtrzymania zasilania. Wszystko po to, aby w razie awarii zasilania lub utraty łączności internetowej Centralna Dyspozytornia Techniczna mogła nadal pracować, zapewniając bezpieczną i niezakłóconą ciągłość ruchu tramwajowego.

Pójdźmy z dziećmi do muzeum

Fot. muzeumsaskie.pl

Wielu z nas zastanawia się zapewne, jaki prezent z okazji Dnia Dziecka mógłby sprawić radość naszym pociechom. Jeśli szukamy ciekawych i oryginalnych pomysłów, to warto zapoznać się z ofertą placówek muzealnych.

Tylko 1 czerwca, na hasło: **Muzeum w prezencie**, wszystkie rodziny z dziećmi mogą zwiedzić za 1 zł wystawy w Muzeum Śląskim w Katowicach. Oferta dotyczy również przestrzeni edukacyjnej „Na tropie Tomka”. Nie można tego przegapić!

Ponadto, o 17:30 Muzeum Śląskie zaprasza na oprowadzanie pod hasłem „Duchy kopalni, czyli opowieść o śląskich strachach i dziwach”. - Jeśli chcecie dowiedzieć się czy skarbnik był na kopalni postacią pozytywną albo czy we współczesnych stawach i rzekach mieszkają jeszcze utopce, to oprowadzanie idealne dla Was! - zapewniają organizatorzy. - Podczas zwiedzania pokażemy dzieła prezentowane na Galerii plastyki nieprofesjonalnej, przejdziemy przez budzącą największe zainteresowanie wystawę historyczną „Światło historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów” oraz przeczytamy kilka opowieści z dreszczykiem – dodają pracownicy Muzeum Śląskiego. Oprowadzanie potrwa około godziny, a bilety za 1 zł będzie można zakupić w kasie muzeum.

Niezwykłą propozycję dla wszystkich dzieci, małych i dużych, ma także Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”. Jeszcze tylko do 15 czerwca potrwa wystawa czasowa pt. „Czar dzieciństwa – konserwacja zabawek i sprzętów dla dzieci”. - Wszystkich odwiedzających skansen za-

praszamy do Galerii na Piętrze, gdzie czeka sentymentalna podróż do świata dzieciństwa, wśród starych fotografii oraz przedmiotów, które dawały najmłodszym radość i towarzyszyły w odkrywaniu świata – informuje Paulina Cius-Górska p.o. dyrektora MGPE w Chorzowie.

Głównymi bohaterami wystawy są trzy wózki ze zbiorów Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie” – dwa dziecięce i jeden zabawkowy, przeznaczony dla lalek. W niezwyklej aranżacji znajdują się także inne eksponaty z zasobów Muzeum, niedostępne na co dzień dla odwiedzających. Konik na biegunach, klocki, sklepik oraz inne zabawki pokazane w towarzystwie zdjęć sprzed lat, są również doskonałą lekcją historii dla młodych odbiorców, natomiast starsi mogą powrócić wspomnieniami do czasów radosnej, beztroskiej zabawy.

– Obecnie dawne zabawki i wózki stają się przedmiotami kolekcjonerskimi. Coraz częściej trafiają też do zbiorów muzealnych, nierzadko w bardzo złym stanie zachowania. Wymagają specjalistycznej wiedzy z wielu dziedzin i skomplikowanych zabiegów – wyjaśnia Barbara Klajmon, kierownik Działu Obiektów i Zabytków Ruchomych odpowiedzialna za wystawę.

Źródło: muzeumsaskie.pl, muzeumgpe-chorzow.pl

Zdjęcia: muzeumgpe-chorzow.pl

NAUKOWY DZIEŃ DZIECKA

WSTĘP
WOLNY!

STADION ŚLĄSKI
bramy nr 3,4,5

4.06.23 start: 11.30

Frajdą dla rodzin na Śląskim

Już 4 czerwca na terenie Stadionu Śląskiego odbędzie się Naukowy Dzień Dziecka. W specjalnie przygotowanym miasteczku na najmłodszych czekać będzie cała moc atrakcji. Dodatkowo, od 14:00 na arenie głównej Stadionu będzie można śledzić zmagania lekkoatletów w ramach 69. Memoriału Janusza Kusocińskiego. A wszystko to bezpłatnie!

Fot. StadionSlaski/facebook

Animacje, euro-bungee, samochodziki elektryczne, kolejka torowa, brokatowe tatuaże czy malowanie twarzy – to tylko część niespodzianek, które będą czekać na uczestników w stadionowym miasteczku. Będzie również strefa dmuchańców – i to nie tylko takich w formie zjeżdżalni! Będą tam również giganty, czyli wielkie dmuchane konstrukcje, które na pewno dostarczą dużych emocji większym dzieciom, a wśród nich znajdują się m.in. Tor Spartakusa, Labirynt Minotaura czy Tor Fitness. Starsi uczestnicy zapewne chętnie skorzystają też z kuli do zorbingu czy ze strefy VR, gdzie będą mogli znaleźć symulator rajdowy, symulator lotni oraz deskę strachu. W związku z obchodami Roku Nauki w Województwie Śląskim, atrakcje przygotowują też różne instytucje z regionu, a ich motywem przewodnim będzie Nauka. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego zaprasza do dwóch stref dedykowanych najmłodszym. Strefa klocków konstrukcyjnych stanie się miejscem wielkiej budowy robotów, zwierząt, zamków i innych konstrukcji. Z kolei strefa dryblingu stanie się areną zmagania sprawnościowych.

Śląski Ogród Zoologiczny przygotuje z kolei stoisko edukacyjne z mikroskopami, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego – gry i zabawy edukacyjne dotyczące ochrony przyrody, na stoisku Planetarium Śląskiego będzie można obserwować obiekty astronomiczne. Pracownicy Opery Śląskiej poprowadzą zajęcia baletowe, a Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” – warsztaty artystyczne. Będą też punkty m.in. Panteonu Górnos Śląskiego,

Instytutu Myśli Polskiej im. Wojciecha Korfańskiego, Grupy Beskidzkiej GOPR czy Teatru Śląskiego, a na stoiskach placówek medycznych z regionu będzie można uzyskać wskazówki w zakresie zdrowia.

Wyjątkowe widowisko przygotuje dla uczestników Teatr Jednej Miny. Będzie to tzw. „ALE CYRK!”, czyli autorski program rozrywkowo-edukacyjny oparty o założenia pedagogiki i ruchu. Całość ma zawierać elementy sportu, zabawy i nauki w połączeniu z cyrkowymi rekwizytami, a towarzyszyć temu będzie małe miasteczko cyrkowe.

Uczestnicy Naukowego Dnia Dziecka będą mogli również wziąć udział w 69. Memoriale Janusza Kusocińskiego, na którym pojawią się gwiazdy polskiej i światowej lekkoatletyki. Wstęp na oba wydarzenia jest darmowy, więc będzie można swobodnie przemieszczać się między strefą kibica na trybunach obiektu, a strefą dla najmłodszych. Z okazji Dnia Dziecka organizator mityngu – Polski Związek Lekkiej Atletyki – wystawi też Miasteczko Lekkoatletyczne.

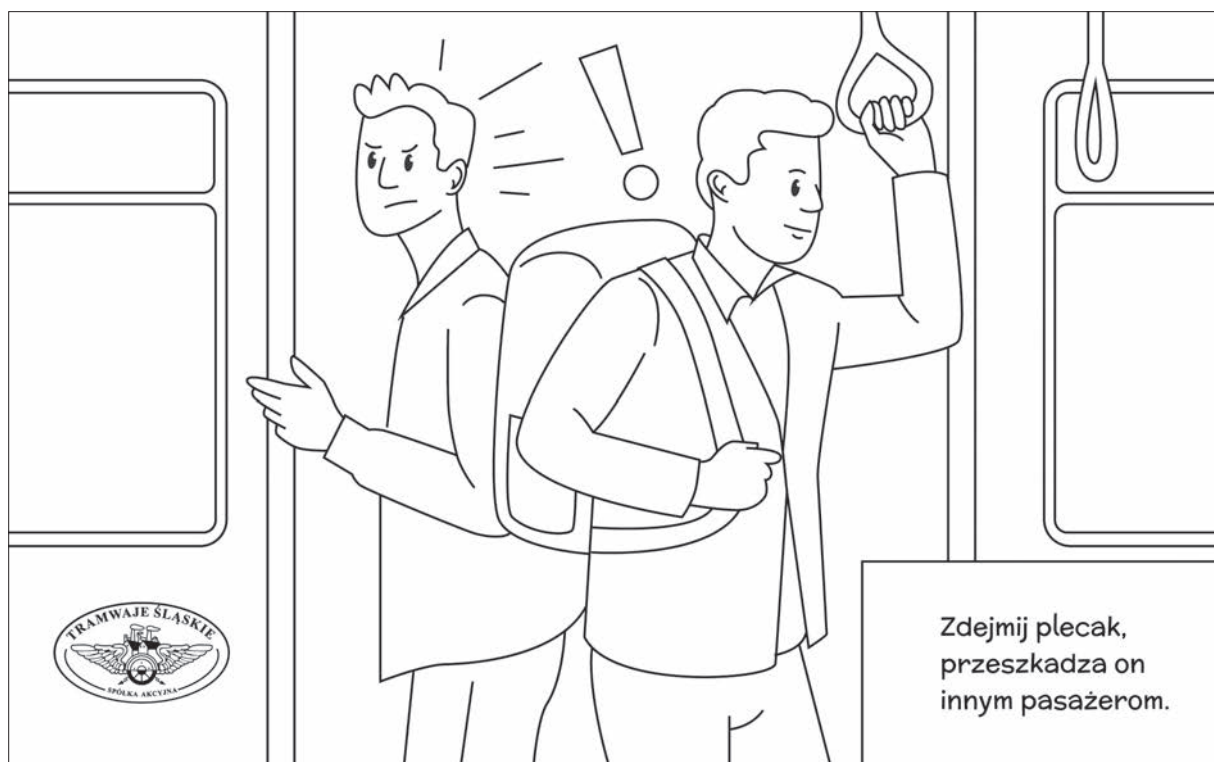
Wstęp na Naukowy Dzień Dziecka na Stadionie Śląskim będzie możliwy bramami 3, 4 oraz 5 od 11:30. 69. Memoriał Janusza Kusocińskiego rozpocznie się o 14:00, a zakończenie przewidziano na 18:00.

Źródło: stadionslaski.pl

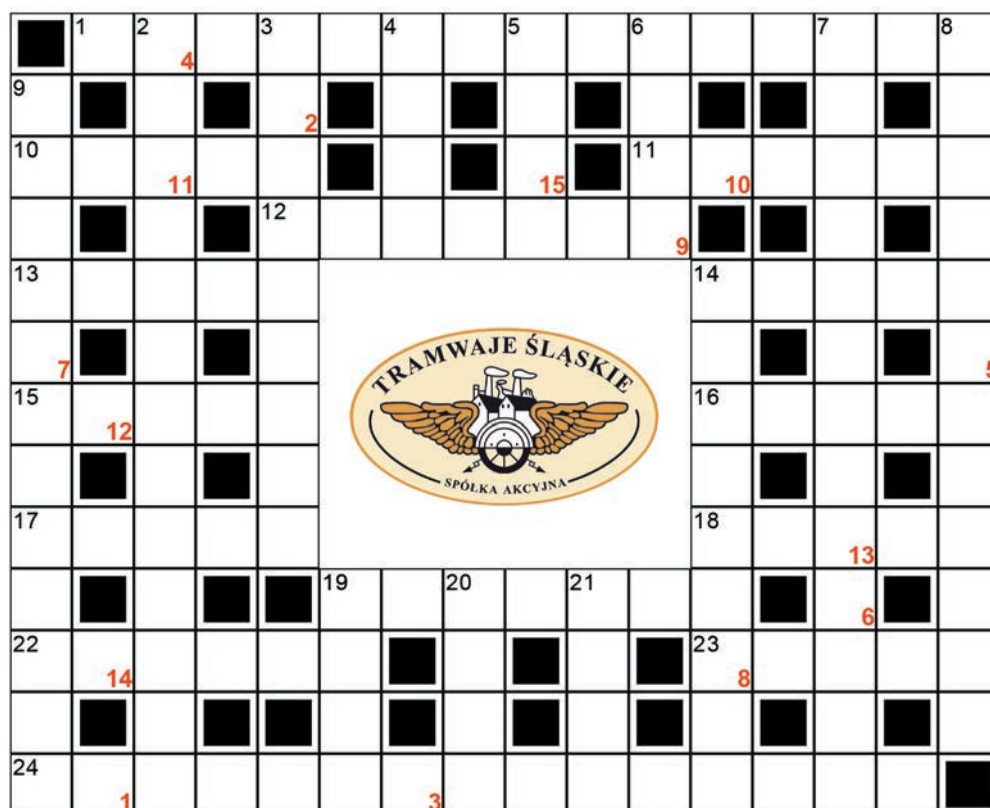
69. ORLEN
MEMORIAŁ
JANUSZA
KUSOCIŃSKIEGO
4.06.2023
STADION ŚLĄSKI CHORZÓW

Pokoloruj tramwajowy świat

Zapraszamy najmłodszych Czytelników do zabawy w kolorowanie. Co miesiąc, w tym miejscu, znajdziecie obrazki o tematyce tramwajowej. Od dziecięcej wyobraźni i pomysłowości zależeć będzie jakimi wypełnią się one kolorami. Pora szykować kredki i do dzieła!

Krzyżówka

POZIOMO:

- 1) podniebny skoczek.
- 10) metal z lantanowców.
- 11) ktoś bliski.
- 12) będzie kotem z grzywą.
- 13) długie, stojące lustro.
- 14) niełot wytepiiony w XVIII w.
- 15) pokątna praca.
- 16) kucyk.
- 17) mućka.
- 18) porcja żywnościowa.
- 19) absurd.
- 22) pani z Pekinu.
- 23) gazowany napój z chininą.
- 24) zarządzająca dobrami.

PIONOWO:

- 2) przesadne dążenie do doskonałości.
- 3) jest nim ambasador.
- 4) służą do cięcia drutu.
- 5) lotką – do tarczy.
- 6) skóra na cholewki.
- 7) wyraz znaczący to samo, co inne słowo.
- 8) np. hrabina.
- 9) uznanie kogoś za błogosławionego.
- 14) krycie dachów.
- 19) gołas.
- 20) bieg rzeki.
- 21) kolejka w Parku Śląskim

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 15 utworzą rozwiązanie

Wśród czytelników, którzy nadesłają prawidłowe rozwiązania do 15 czerwca na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.

Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).

Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.